

Beter en graag lezen voor elke leerling

Leesbeleid als motor voor sterk leesonderwijs

Iris Vansteelandt (AP Hogeschool) & Jona Hebbrecht (Hogeschool Odisee)

(c) Simon Bequoye - PRO Lezen

Inhoud

- Kennismaking
- Lezen in gevaar?
- Een vaardige en gemotiveerde lezer?
- Een duurzaam leesbeleid als motor voor sterk leesonderwijs
- Een leesbeleidsproces

Kennismaking

PRO LEZEN 2020

IRIS' BOEKENKAST

Lezen is voor mij...
een verhaal zonder einde.

PRO LEZEN 2020

JONA'S BOEKENKAST

Lezen is voor mij...
een venster op de wereld.

- = prioritair nascholingsstraject met 24 scholen
- = onder begeleiding van AP Hogeschool, Odisee & Iedereen Leest
- = i.s.m. Canon Cultuurcel, bibliotheeksector, collega-lerarenopleiders, onderwijscentra en pedagogische begeleidingsdiensten
- = werken aan een duurzaam leesbeleidsproces

Inhoud

- Kennismaking
- **Lezen in gevaar?**
- Een vaardige en gemotiveerde lezer?
- Een duurzaam leesbeleid als motor voor sterk leesonderwijs
- Een leesbeleidsproces

Lezen in gevaar?

BINNENLAND

BEGRIJPEND LEZEN

‘Meestal lezen de kinderen alleen als er tijd over is’

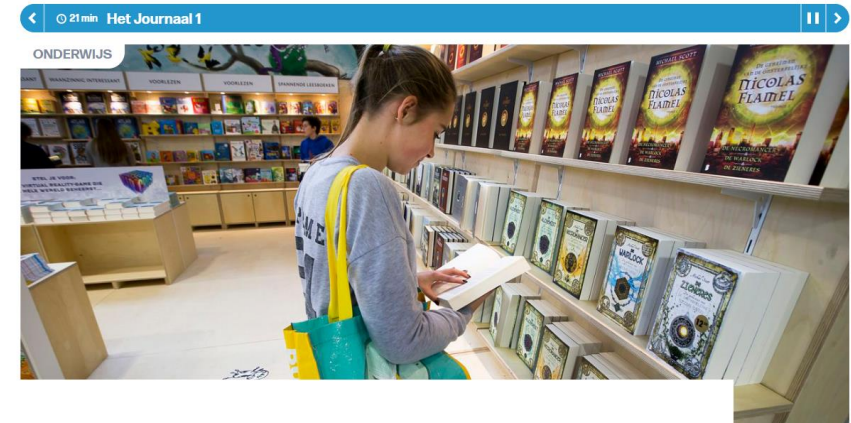
De Onderwijsinspectie onderzoekt waar het in het Vlaamse basisonderwijs precies fout loopt met het begrijpend lezen. ‘De scholen en de leerkrachten varen blind.’

Klaas Maenhout
vrijdag 12 juni 2020 om 3.25 uur

Leerlingen basisonderwijs scoren slechter op lezen en luisteren dan vijf jaar geleden

“Als we betere lezers willen, kunnen we ze niet leren tanden poetsen”

Robbe De Graeve,
Tobias Santens
d 03 dec 08:58

Leesvaardigheid 15-jarigen daalt meer dan ooit en nog half zoveel wiskundeknobbels: dit zijn de nieuwe PISA-resultaten

Bron: <https://www.vrt.be/vrtnws/nl/2019/12/03/pisa/>

Vlaamse leerlingen scoren steeds slechter op internationale leestests. Waar liggen de oorzaken?

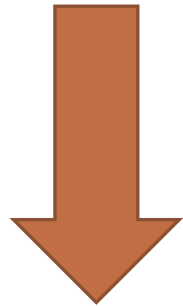
Jan Rijkers: “Uit PIRLS weten we dat veel minder tijd gereserveerd wordt voor lezen dan 20 jaar geleden. Er is vooral minder aandacht voor **technisch lezen**, het vlot kunnen verklanken van wat er staat. Vlot technisch kunnen lezen is essentieel, maar het schiet erbij in omdat scholen in Vlaanderen en Nederland veel andere doelstellingen moeten realiseren: EHBO, tanden poetsen, beweging, drugpreventie, gezond leven, met geld leren omgaan ...”

“Een andere vrij simpele verklaring is dat teksten in de basisschool zelden langer zijn dan een halve bladzijde. Bij PIRLS moeten ze ook langere teksten begrijpen.”

Lezen in gevaar?

- **Dalende trend leesmotivatie doorheen lagere en secundaire school**
- **Alarmerende resultaten leesbegrip**

urgentiebesef om nog sterker in te zetten op leesonderwijs

Lezen in gevaar?

- **Actieplan Taalraad o.l.v. de Nederlandse Taalunie**

→ http://taalunieversum.org/sites/tuv/files/downloads/Actieplan_Effectief%20onderwijs%20in%20begrijpend%20lezen.pdf

- **Reviewstudies met focus op begrijpend lezen**

→ <https://www.vlor.be/publicaties/praktijkgericht-onderzoek/sleutels-voor-effectief-begrijpend-lezen>

→ <https://www.nwo.nl/documents/nro/peil.onderwijs-leesvaardigheid---houtveen-van-steensel--de-la-rie-2019---reviewstudie-begrijpend-lezen>

- **Studies met focus op leesmotivatie**

→ <https://www.cultuur.nl/upload/documents/tinymce/Lees-Een-oproep-tot-een-leesoffensief.pdf>

→ <https://www.iedereenleest.be/over-lezen/onderzoek/reviewstudie-belicht-leesmotivatie-als-belangrijk-principe-voor-beter-begrijpend-lezen-in-basisonderwijs>

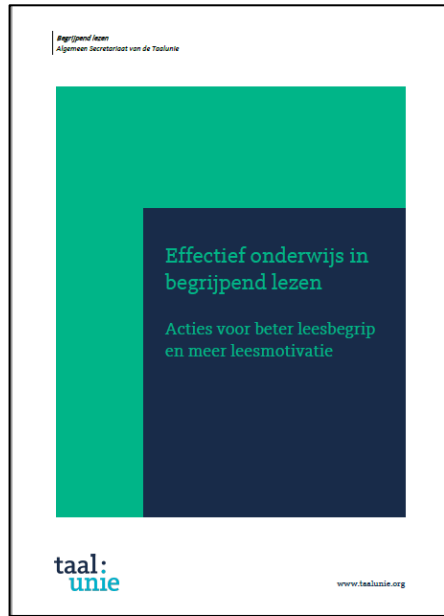
- **Leesoffensief Vlaanderen**

→ <https://onderwijs.vlaanderen.be/sites/default/files/2021-09/Leesoffensief%20-%20finaal.pdf>

Resultaten onderzoeksgroep Taal, Leren, Innoveren

→ <https://www.ugent.be/pp/onderwijskunde/tli/nl/onderzoek#Onderzoekstopics>

Lezen in gevaar?

Taalraad – Taalunie

VLOR

review Houtveen en co

Onderwijsraad Ned.

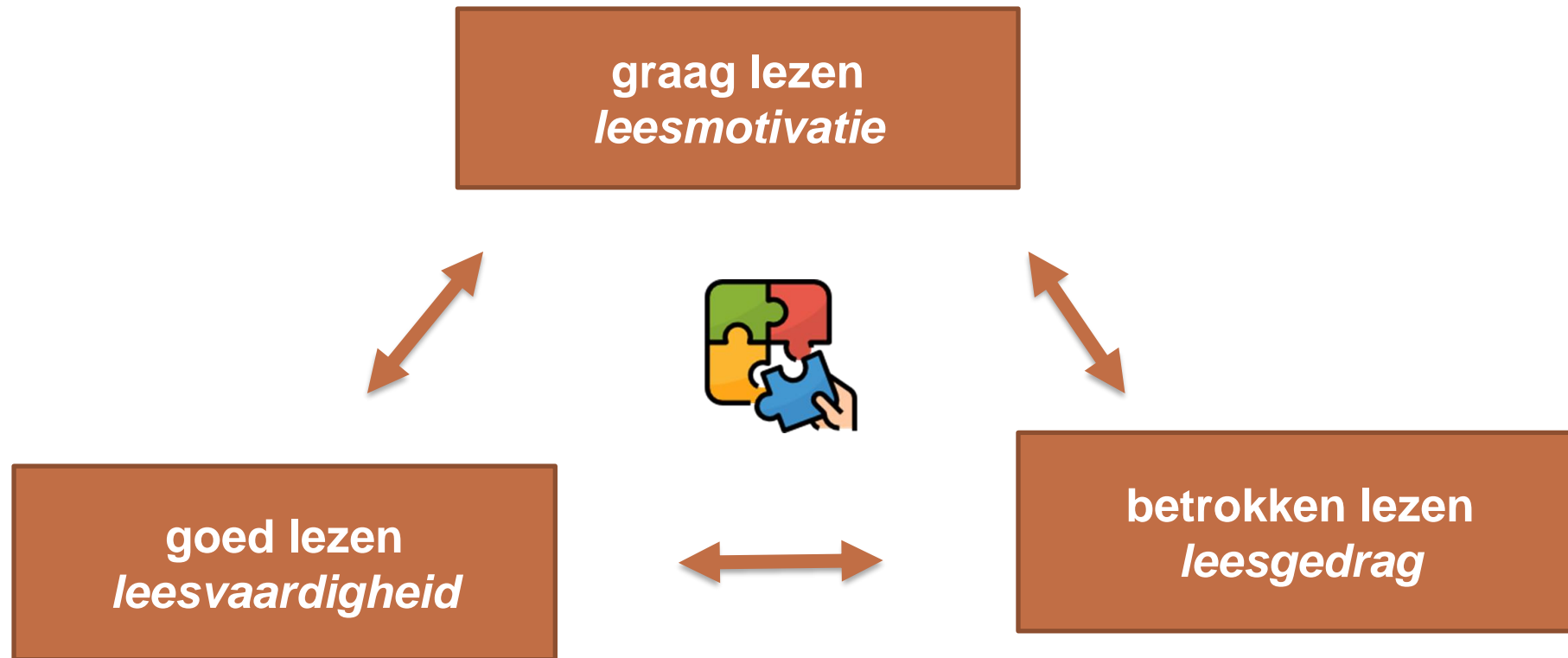
Leesoffensief Vlaanderen

**Iedere school
heeft een duurzaam leesbeleid nodig**

Inhoud

- Kennismaking
- Lezen in gevaar?
- Een vaardige en gemotiveerde lezer?
- Een duurzaam leesbeleid als motor voor sterk leesonderwijs
- Een leesbeleidsproces

Een sterke lezer?

(Mol & Bus, 2011)

(e.g., Sullivan & Brown, 2013)

Inhoud

- Kennismaking
- Lezen in gevaar?
- Een vaardige en gemotiveerde lezer?
- Een duurzaam leesbeleid als motor voor sterk leesonderwijs
- Een leesbeleidsproces

Een duurzaam leesbeleid als motor voor sterk leesonderwijs

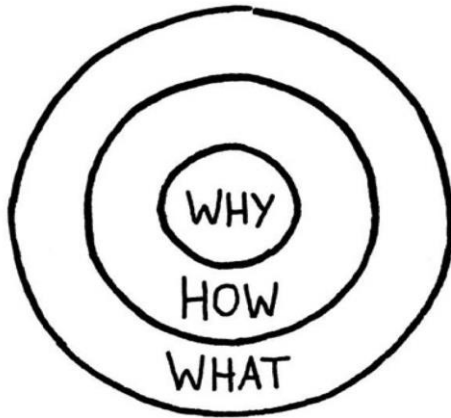

Hebbrecht & Vansteelandt (2020, 2021)

Een leesbeleidsproces

Sinek (2009)

Knoster (1991)

Een leesbeleidsproces

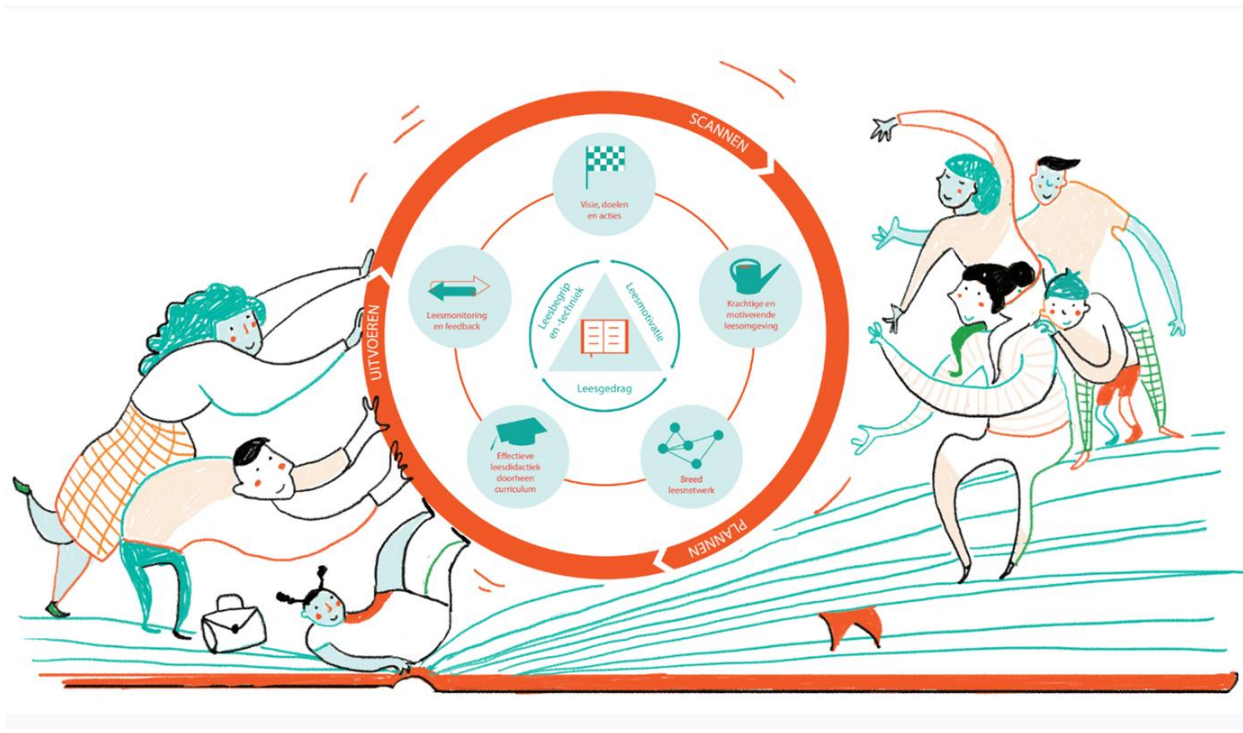
Stap 1: maak een kernteam

Stap 2: analyseer je beginsituatie

Stap 3: stel een gedeelde leesvisie op

Stap 4: van leesvisie naar leesbeleidsplan

Stap 5: rol acties uit, evalueer en stuur bij, ...

Hebbrecht & Vansteelandt (2020, 2021)

een cyclisch proces

scannen-plannen-uitvoeren

*scannen-succeservaringen vieren-
bijsturen/plannen-uitvoeren-*

...

Stap 1. Maak een kernteam

(c) Simon Bequoye - PRO Lezen

Stap 2. Analyseer je beginsituatie

- Wat zijn de sterktes van jullie leesonderwijs?
- Waar liggen noden en uitdagingen?

<https://leesscan.web.app/>

(c) Simon Bequoye - PRO Lezen

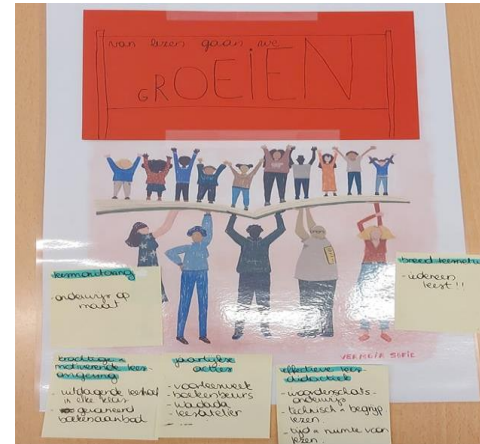
Stap 3. Een gedeelde visie

- **schoolspecifiek:** rekening houdend met doelpubliek, ligging/context, schoolvisie, eigenheid lerarenteam, leerlingen, ...
- focus op **samenhang leestechiek, leesbegrip, leesgedrag en leesmotivatie**
- de **bouwstenen voor een duurzaam leesbeleid** zijn duidelijk herkenbaar
- het is duidelijk waarom lezen voor de school zo een belangrijk **speerpunt** is

Stap 3. Een gedeelde visie

- Laat je voor de uitwerking inspireren door je eigen schoolvisie, visie op taalbeleid, ...
- Denk na over hoe je over je schoolspecifieke visie op leesonderwijs wilt communiceren met anderen (rekening houdend met je doelpubliek, communicatiekanalen, enz.)
- Hoe je erover wilt communiceren, bepaalt mee je uitwerking

Voorbeeld: Leesvisie De Knipoog, Sint-Jans-Molenbeek

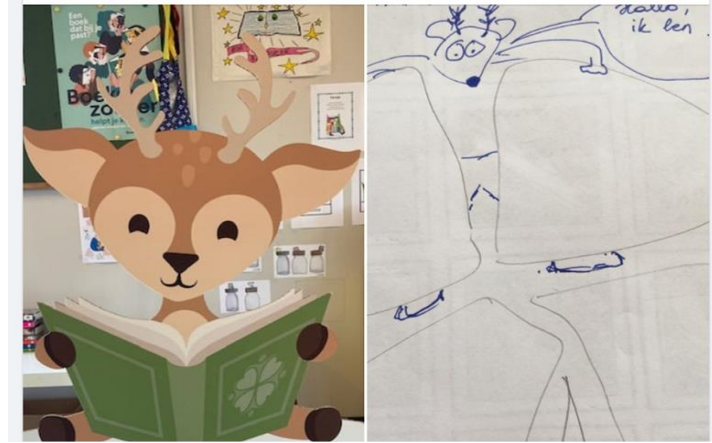
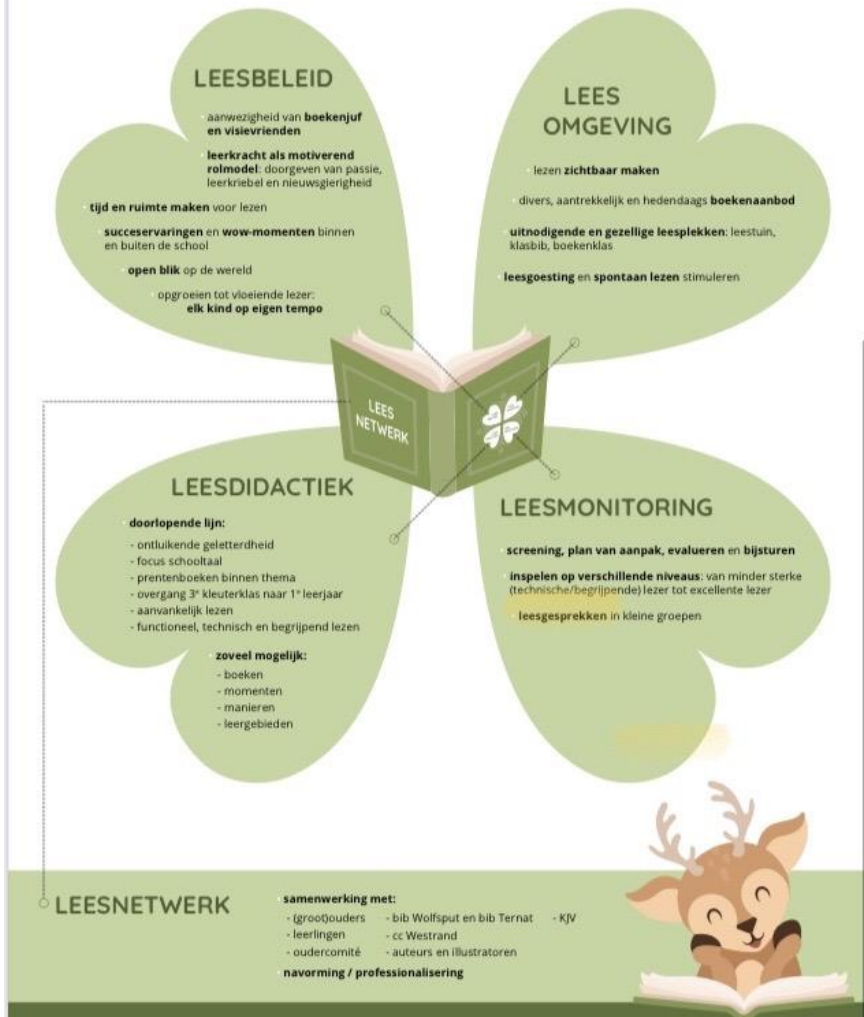

(c) Simon Bequoye - PRO Lezen

Overzicht van het leesbeleid

PRO LEZEN

leesbeleid | visie

Leesvisie Klavertje Vier, Sint-Martens-Bodegem

Lezen laat je stralen!

zonnekind

Open deur
ONZE SCHOOL ZET DE DEUR OPEN VOOR LEZEN EN LEEFPARTNERS

Ontplooien
OP ONZE SCHOOL KAN ELK KIND ZICH ONTPLOOIEN TOT EEN VAARDIGE, BETROKKE EN GEMOTIVEERDE LEZER

Natuur
ONZE SCHOOL LEEST MET RESPECT VOOR DE NATUUR

Zelfstandigheid
ONZE SCHOOL ZET KINDEREN OP WEG ZETTEN NAAR LEEF-ZELFSTANDIGHEID

Creatief
ONZE SCHOOL IS EEN TROTS LEES-CREATIEVE SCHOOL

Gezond
ONZE SCHOOL VOORZIET EEN GEZONDE LEEF-/LEESOMGEVING

Verbondenheid
ONZE SCHOOL MAAKT WERK VAN STERK EN MOTIVEREND LEESONDERWIJS WAARIN WE ONS VERBONDEN VOELLEN MET ELKAAR

Stap 4. Van leesvisie naar leesbeleidsplan

Schoolspecifieke visie (speerpunten)

Algemene doelen

Concrete doelen (SMART)

Acties op KT/MLT/LT

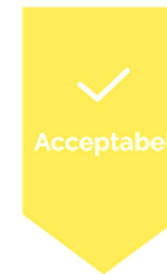
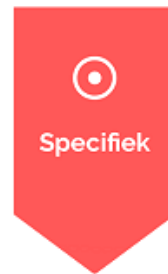
S

M

A

R

T

Een voorbeeld:
algemeen doel

Onze school voorziet in een breed en aantrekkelijk leesaanbod afgestemd op de brede interesses en noden van alle kinderen.

Een voorbeeld:
algemene doel
operationaliseren &
conceptualiseren

Onze school voorziet in een breed en aantrekkelijk leesaanbod afgestemd op de brede interesses en noden van alle kinderen.

Onze school = *lIn, lkr, ouders, leesnetwerk, ...?*

Vorzien in = *toegankelijk maken, uitlenen, meebrengen, ...*

Breed leesaanbod = *fictie, non-fictie, digitaal, op papier, tekstsoorten, teksttype, luisterverhalen, meertalig aanbod, ...*

Aantrekkelijk leesaanbod = *geen onaantrekkelijke, verouderde boeken, de opstelling nodigt uit, illustraties, tekst spreekt aan, ruim aanbod, ...*

Brede interesses = *kennen we die eigenlijk wel van alle kinderen?*

Noden = *ook dit moet goed in kaart zijn gebracht*

Alle kinderen = *van peuterklas tot en met zesde leerjaar*

} *zie bouwsteen leesmonitoring*

Een voorbeeld:
Concrete doelen

SMART-doelen op 3 niveaus:

- Schoolniveau → - Het **schoolteam** zorgt er samen met bibmedewerker voor dat er een breed leesaanbod in elke klas aanwezig is onder impuls van het leesteam.
- Leerkracht-niveau → - **Leerkrachten** (eventueel aangevuld met een bibmedewerker) screenen het actuele leesaanbod in elke klas.
- Leerling-niveau → - **Leerkrachten** werken samen met ouders om leesmateriaal in en uit de klas te brengen.
- - **Leerlingen** werken samen met de **leerkracht** om in elke klas het leesmateriaal aantrekkelijk beschikbaar te maken voor iedereen.

Jan Lambrechts, Beste boekenmeester 2018:
‘Klop niet op te veel nagels tegelijk!’

ENKELE NAGELS
DUS, MAAR
WELKE???

Eisenhower-matrix

URGENT

NIET URGENT

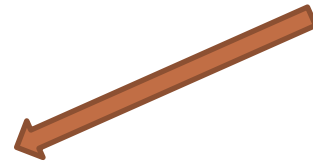
**DO
FIRST**

**DO
LATER**

DELEGATE

DELETE

BELANGRIJK
BELANGRIJK
NIET BELANGRIJK

Formuleer doelen op

- korte termijn (1j)
- middellange (2,5j)
- lange termijn (5j)

Een voorbeeld:
Concrete doelen

SMART-doelen op 3 niveaus:

- Schoolniveau → - Het **schoolteam** zorgt er samen met **bibmedewerker** voor dat er een breed leesaanbod in elke klas aanwezig is onder begeleiding van het leesteam. (MLT)
- Leerkracht-niveau → - **Leerkrachten** (eventueel aangevuld met een **bibmedewerker**) screenen het actuele leesaanbod in elke klas. (KT)
- Leerling-niveau → - **Leerkrachten** werken samen met de ouders om leesmateriaal in en uit de klas te brengen. (MLT)
- - **Leerlingen** werken samen met de **leerkracht** om in elke klas het leesmateriaal aantrekkelijk beschikbaar te maken voor iedereen. (KT)

Een voorbeeld:
Concrete doelen

SMART-doelen op 3 niveaus:

- Schoolniveau — - Het **schoolteam** zorgt er samen met **bibmedewerker** voor dat er een breed leesaanbod in elke klas aanwezig is onder begeleiding van het leesteam. **(MLT)**
- Leerkracht-niveau — - **Leerkrachten** (eventueel aangevuld met een **bibmedewerker**) screenen het actuele leesaanbod in elke klas. **(KT)**
- Leerling-niveau — - **Leerkrachten** werken samen met de ouders om leesmateriaal in en uit de klas te brengen. **(MLT)**
- **Leerlingen** werken samen met de **leerkracht** om in elke klas het leesmateriaal aantrekkelijk beschikbaar te maken voor iedereen. **(KT)**

Wilde brainstorm / ideeën, (alles mag en kan)

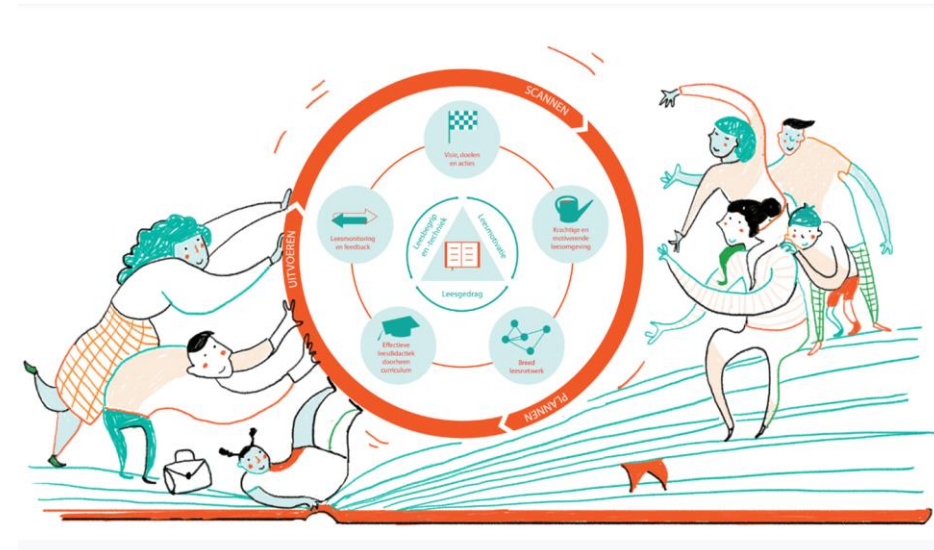
- van de slechte boeken die eruit moeten, maken we meubels, of egeltjes om te verkopen op de kerstmarkt
- beginnen bij kleuter en zo naar zesde leerjaar of iedereen in dezelfde week? → beter tegelijk. Maken we er een gezellig event van? Met muziek en hapjes?
- Wat doen we als er niets meer overschiet?
- we maken een lijst met soorten en types erop en dan kun je turven hoeveel je ervan hebt.
- Eerst kwantiteit en dan kwaliteit checken of alles in één keer: best alles in één keer?
- Dat is veel werk voor 1 lkr
- Wie beslist wat er goed is → leesteam moet checklist maken.

Bijvoorbeeld: KT_LKN screenen leesmateriaal in elke klas (+/-)

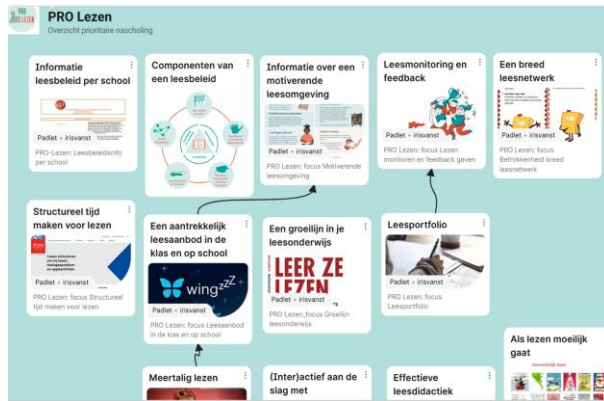
DOEL (waarom)	De slechte boeken gaan eruit en we zien wat er tekort is. Het doel is om een breed aanbod te hebben voor ALLE leerlingen, volgens hun interesses en volgens hun noden.
Wat	Inventaris maken van vaste collectie leesmateriaal in elke klas (aantal, soorten en types...)
Wie	elke lk (eventueel met bib)
Hoe	Leesteam levert screeningsinstrument aan (aantal, soorten en types, jaartal ...). LK X van leesteam kent iemand die een screeningsinstrument heeft en vraagt na.
Waar	In elke klas
Wanneer	start feb. 2021 - moment naar keuze - deadline juni 2021
Kosten & consequenties	Geen Wat doen met vuile boeken / oude boeken: creatieve verwerking? Andere bestemming?

Stap 5: rol acties uit, evalueer en stuur bij, ...

Hebbrecht & Vansteelandt (2020, 2021)

Stap 5: rol acties uit, evalueer en stuur bij, ...

Algemeen (strategisch) doel 1: EEN MOTIVERENDE LEESOMGEVING VORMT OP ONZE SCHOOL DE MOTOR VOOR STERK LEESONDERWIJS.

- Subdoelen:
 1/Focus op zichtbare leesomgeving (op klas- en schoolniveau)
 2/Focus op leesaanbod (op klas- en schoolniveau)

Operationele doelen om algemeen doel te bereiken op KT, MLT en LT	Acties om operationele doelen te bereiken	Wat?	Wie?	Hoe?	Wanneer?	OK?
1	Er is een gepast aantrekkelijk leesaanbod aanwezig in elke klas.	-We brengen in kaart wat er aan leesaanbod aanwezig is in de klassen. -We voorzien jaarlijks een vast budget om leesmateriaal aan te kopen en we zetten dat budget in gelinkt aan de inzichten van de screening van het aanwezige leesaanbod. We volgen zo het leesaanbod van de school gericht op. -We verrijken de klasbib via leesopjes voor elke jarige schenken de ouders iets om het huidige leesaanbod gericht te verruimen.	-Alle klasleraren -Directie en kernteam -Alle klasleraren	-Kijkwijzers van PRO-Lezen -Tijdens jaarlijkse budgetbespreking met de stad -Elke klasleraar maakt maandelijks een leeswenslijstje (lijfst samen met de leerlingen).	-tegen xxx -jaarlijks in juni/september -tegen begin schooljaar 22-23 opstarten	

STRATEGISCH DOEL 1: WERKEN AAN EEN DUURZAAM LEESBELEID

Acties / Initiatieven	Timing	Betrokkenen	OPVOLGING	CHECK
WAT?	WANNEER?	WIE?	door ...	
1.1 Aanwezigheid boekenluf en visievrienden				
Aanwezigheid boekenluf en KT	Boekenluf aanwezig sinds schooljaar 2017	Werkgroep lezen Leescoach Directie Begeleider Pro Lezen	Boekenluf en directie	Communicatie acties KT en boekenluf via PV, mail en overlegmomenten
Leesscan maken	Opstart kernteam oktober 2020	KT	KT	Resultaten leesscan worden voorgesteld aan team tijdens PV
Visie op lezen schrijven	Sessie PRO-lezen + input vanuit PV kleuter en lager onderwijs	KT	KT	De visie op lezen is geschreven en werd vormgegeven in een aantrekkelijke affiche. Er werd gekozen om de

PRIORITEITEN BEPALEN

Er wordt beslist om in overleg met het volledige leerkrachtenteam om het lezen aan te pakken in al zijn facetten. Er wordt gefocust op volgende aspecten:

Focus	Link met het R-OK	Link met leesscan	Beoogde schooljaar
Visie op lezen uitwerken	K1	Visie, doelen en acties	2020-2021
Uitwerken van een leesbeleidsplan	K2	Visie, doelen en acties	2020-2021
Doelgericht leesonderwijs bieden	D4	Effectieve didactiek	2020-2021 2021-2022
Warme leesomgeving creëren met het oog op leesplezier	V1	Krachtige en motiverende leesomgeving	2020-2021 2021-2022
Diversiteit binnen stimuleren	V2	Krachtige en motiverende leesomgeving	2022-2023 2023-2024
Voldoende lestijd voorzien voor TL, BL en leesbeleving	V3	Effectieve didactiek	2020-2021 2021-2022
Leerlijnen uitwerken (iym leesstrategieën, iym tekstsoorten,...)	V4	Effectieve didactiek	2021-2022 2022-2023
Aan de slag gaan met leesdata	O2 en O3 B3 en D3	Leesmonitoring en feedback	2020-2021 2021-2022 2022-2023 2023-2024
Samenwerken met Utopia, ouders,...	BL5	Breed leesnetwerk	2021-2022 2022-2023

BEOOGDE EFFECTEN

Visie op lezen uitwerken	20-21	21-22	22-23	23-24
De leerkrachten kennen de schooleigen visie op lezen en kunnen deze met eigen woorden toelichten.				
De leerkrachten grijpen tijdens vergaderingen, bij het maken van beslissingen, bij het innemen van een standpunt terug naar de schooleigen visie op lezen.				

Algemeen (strategisch) doel 1: We voorzien in een breed, gevarieerd, actueel en wisselend leesaanbod waarin we de interesses, de identiteit en de thuistalen van de leerlingen omarmen.

- we: leerkrachten, leerlingen en het breed leesnetwerk
- voorzien: toegankelijk maken, uitlenen, meebrengen, ...
- actueel leesaanbod: geen onaantrekkelijke, verouderde boeken, ruim aanbod, fictie, non-fictie, luisterverhalen, meertalig aanbod, luisterboeken, ...
- interesses: wat zijn de interesses van leerlingen?
- identiteit en thuistalen: meest voorkomende thuistalen

Operationele doelen om algemeen doel te bereiken op KT, MLT en LT

Wat?	Wie?	Hoe?	Wanneer?	OK?
1 schoolniveau: de school voorziet budget voor aankoop van nieuwe boeken of zoekt nieuwe boeken via diverse kanalen (MLT)	Er werden voor 300 euro diverse, recente boeken aangekocht op basis van inspiratielijsten Vast jaarlijks budget vrijmaken voor de aankoop van boeken (afsprakenkader m.b.t. aankoop) Hierbij rekening houden dat ook multi-culturele en boeken in meerdere talen worden voorzien.	Nele, Els en Lore Sofie overlegt met de directie in verband met de mogelijkheden omtrent vaste boekbudgetten op klas- en schoolniveau Lore gaat op zoek naar mogelijke kanalen, budgetten a.o. acties	m.b.v. aanraderslijsten december 2020 mei 2021	

DOEL 1: Alle kinderen zijn welkom in onze motiverende en uitdagende Leertuin.

SUBDOEL 1.1: Op onze school kan elk kind zowel in elke klas als op de hele school genieten van het lezen in uitdagende en gezellige leesplekken.

ACTIES	20-21	21-22	22-23	23-24
1. de schoolbib inrichten en functioneel opstarten				
1. boekenaanbod screenen en nieuwe aantrekkelijke boeken aankopen (zeker zoeken naar boeken die in Verrekijker aan bod komen)	X	X	X	X
2. boeken labelen en invoegen in een digitaal uitleensysteem	X	X	X	X
3. Sfeer bekomen door schilderwerken en muuraankleding, vloer, leesposters, thematische decoratie volgens (maand)thema	X	X	X	X
4. afsprakenkader voor gebruik bib	X	X	X	X
- De buitenklas werd omgevormd tot schoolbib. De aankleding kan nog beter.				
- Alle boeken werden in het systeem Bibliotheek ingegeven door studenten kantoor. Het labelen moet nog gebeuren.				
- Er werden 500 nieuwe boeken aangekocht, zowel infoboeken als leesboeken.				
- De boeken uit Verrekijker die ook echt gebruikt worden, werden opgelijst en reeds gedeeltelijk aangekocht. Soms is dit een zoektocht omdat ze niet meer gedrukt worden.				
- De schoolbib zal geopend worden in de Boekenweek in oktober 21.				
2. Leertuin: doelgericht gebruiken				
1. Duidelijke regels/uitleensysteem (bv telkens je een boek uit hebt, terug ter plaatse gaan ruilen).	X	X	X	X
2. vragen aan kinderen waardoor ze wel in de leertuin willen gaan lezen 1x per week.	X	X	X	X
3. duidelijke indeling	X	X	X	X
4. boeketikette: boeken rechtzetten in de kast en met de rug naar voor, geen boeken op de grond laten liggen, niet omvouwen,...	X	X	X	X
5. Alle leerkrachten hanteren dezelfde regels ook in de klas en oefenen dit met de leerlingen.	X	X	X	X

Leesbeleid

- Schoolspecifieke visie op leesonderwijs formuleren en visualiseren
- Doelen en acties koppelen aan visie
- Werken op korte, middellange en lange termijn
- Werken op niveau van leerlingen, leerkrachten en school(omgeving)
- Zorgen voor doorgaande leeslijn
- Een dynamisch verhaal maken

Leesdidactiek

- Focussen op leestechiek, leesbegrip, leesgedrag én leesmotivatie
- Vertrekken van motiverende leesopdrachten
- Transfer maken van leesactiviteit naar andere lessen of (schrijf)opdrachten
- Functioneel inzetten op lezen
- Duidelijke instructies geven over en oefenen met verschillende strategieën voor begrijpend lezen
- Inzoomen op wat, hoe en wanneer bij strategieën
- Expliciet inzetten op interactie met tekst
- Rolmodel zijn
- Lezen promoten
- Tijd maken voor (begeleid) vrij lezen en vaste leesroutines

Leesdidactiek

Leesomgeving

- Krachtige en motiverende leesomgeving op klas- en schoolniveau?

Leesomgeving

- Lezen zichtbaar maken
- Aantrekkelijke, uitnodigende leesplekken maken
- Rijk en gevarieerd leesaanbod aanbieden
- Aansluiten bij leesniveau en interesses leerlingen

Maak een inspirerende leesomgeving van jouw klas!

*Wij je van je klas een inspirerende leesomgeving maken?
Met deze PRO-lezen tips ga je snel aan de slag!*

Gezelligheid troef

Zijn er aantrekkelijke, toegankelijke en comfortabele plekken waar leerlingen kunnen lezen?

Breed leesaanbod

Is het leesaanbod in jouw klas voldoende divers? Zorg voor een aantrekkelijk, gevarieerd, actueel en wisselend leesaanbod.

Leesvoer in de kijker

Staan er meerdere boeken, tijdschriften, kranten... met de lucht naar voren? Door de covers te tonen, draag je de leerlingen op om leestitels te doorbladeren.

Kwaliteit boven kwantiteit

Worsten alle leesmateriaal gelijkwaardig? Zorg dat er geen overaanbod is aan boeken en teksten. Ga voor een kwaliteitsvolle en aantrekkelijke selectie. Laat erop in je aanbod. Het gaat er niet om hoeveel boeken of teksten je hebt, maar vooral hoe je die inzetbaar maakt.

Leerlingen aan zet

Hoe betrek je de leerlingen? Laat leerlingen mee nadenken over de inrichting van de leesomgeving. Vraag leerlingen om zelf ook leestitels mee te brengen naar de klas.

Toegankelijk leesmateriaal

Zijn de boeken, strips, verhalenbundels, tijdschriften... duidelijk zichtbaar in de klas? Plaats je leesmateriaal in een open plek op kindere hoogte zodat de leerlingen er snel bij kunnen.

Ruimte & rust

Kunnen de leerlingen rustig lezen? Bedenk de knippluizen de leerlingen uit om rustig in een boek te duiken?

Orde & structuur

Worsten het leesaanbod op een duidelijke en overzichtelijke manier geordend? Voorzie weggeplaatst in het leesaanbod zodat de leerlingen zelfstandig boeken en teksten kunnen selecteren en terugvinden.

Lezen in thema

Wierp je het leesaanbod rond welke thema's en onderwerpen af in de klas voorin gegeven?

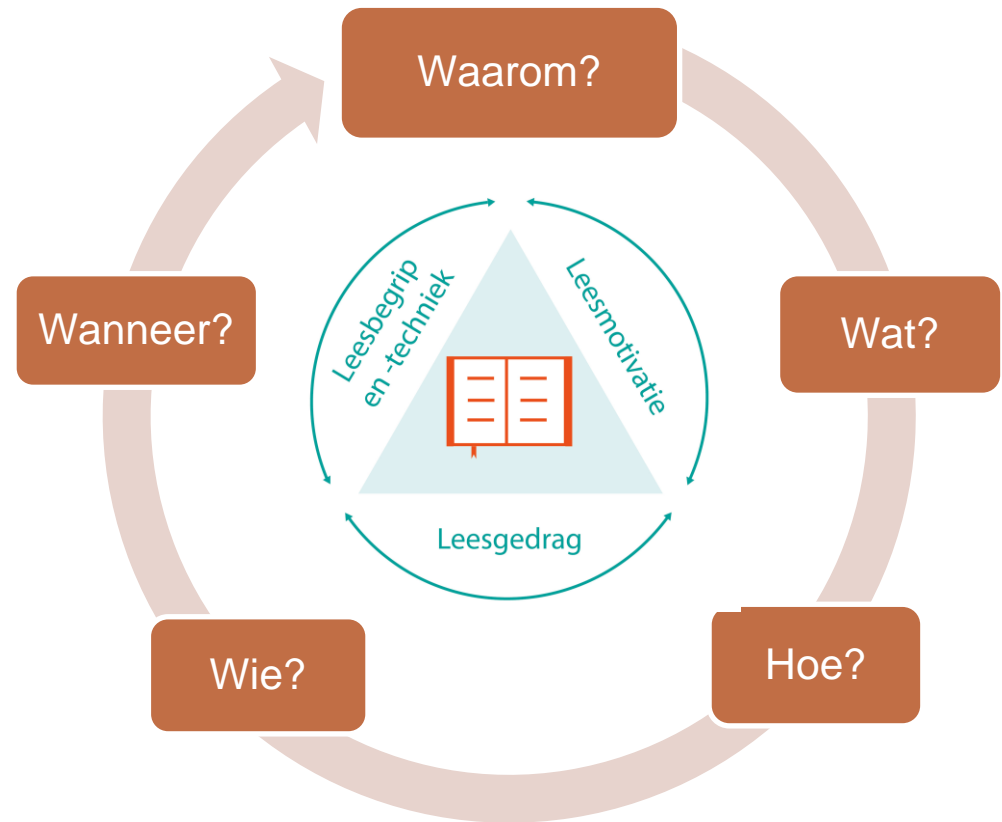
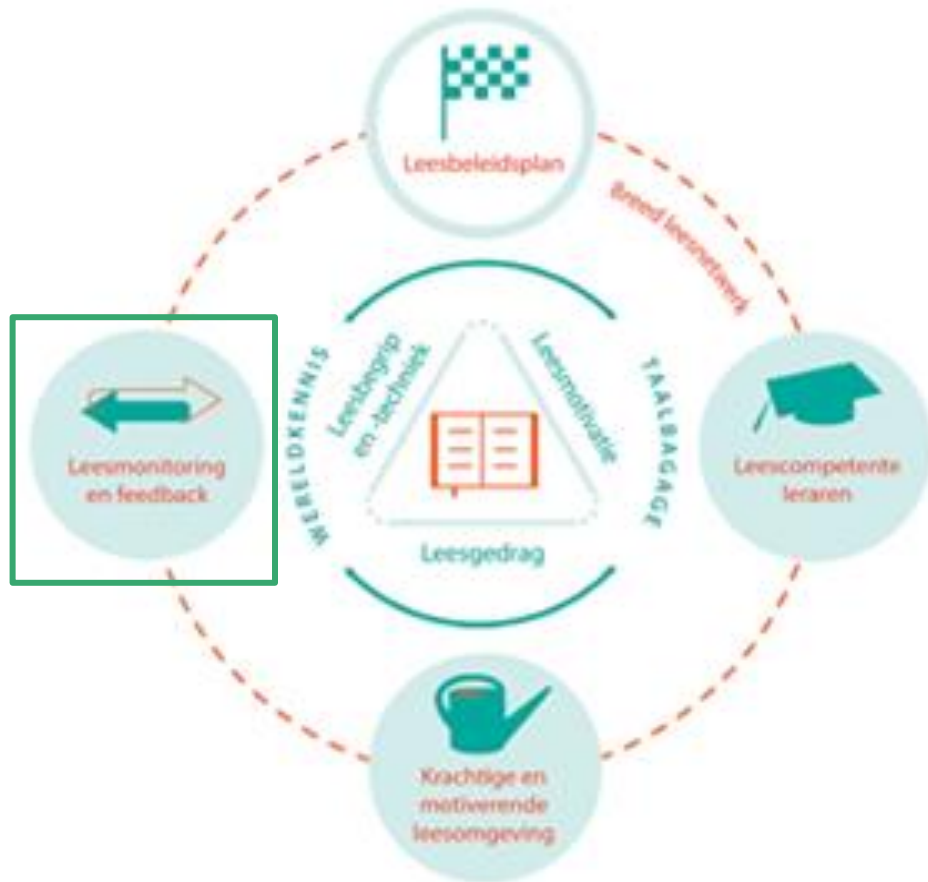
Leesmonitoring

- Systematisch opvolgen van de vorderingen van leerlingen
- Focussen op leestechniek, leesbegrip, leesmotivatie en leesgedrag
- Monitoren op verschillende manieren en via verschillende instrumenten
- Weten hoe en waarom je meet en hoe je met meetresultaten aan de slag kan gaan
- Gerichte feedback geven aan leerlingen, ouders, collega's, ...
- Gepast en adequaat differentiëren

Leesmonitoring

Wat is leesmonitoring?

LEESMONITORING =

het **PROCES** van verzamelen van **INFORMATIE** en **FEEDBACK GEVEN**

in functie van het **BEVORDEREN** van *ontluikend & technisch vloeiend lezen, begrijpend lezen, leesmotivatie en leesgedrag van **élke leerling***

*op verschillende **formatieve en summatieve** manieren met verschillende instrumenten, op verschillende momenten en met verschillende betrokkenen.*

(Vansteelandt & Hebbrecht, 2021)

Leesnetwerk

- Schoolteam, leerlingen, ouders werken samen met elkaar
- Samenwerking met de bibliotheek, leesbevorderingsorganisaties, de pedagogische begeleidingsdienst, ...
- Organisatie van leesbevorderende activiteiten op klas- en schoolniveau, richten motiverende leesomgeving(en) in, zorgen voor een rijk tekstaanbod, ...

Voor meer info:

Hebbrecht, J. & Vansteelandt, I. (2020). Van duurzaam leesbeleid naar sterk leesonderwijs. FONS, 11, 5-9.
https://frisonderwijsnederlands.files.wordpress.com/2020/09/fons_6_1_hebbrecht_vansteelandt.pdf

Hebbrecht, J. & Vansteelandt, I. (2021). Leesbeleid maken: hoe doe je dat? MeerTaal, 7(2), 14-16.

Hebbrecht, J. & Vansteelandt, I. (2021). Sterk leesonderwijs maak je samen: leesbeleid in de praktijk. Tijdschrift Taal.

Hebbrecht, J. & Vansteelandt, I. (2021). Leesbeleid: Leerlingen aan zet! FONS, 15, 26-29.

https://frisonderwijsnederlands.files.wordpress.com/2021/11/fons_7_1_hebbrecht_vansteelandt.pdf

<https://kleutergewijs.wordpress.com/2021/03/01/kijk-over-het-muurtje-het-leesbeleid-op-de-school-van-kleuterjuf-elif/>

The screenshot shows the website for 'Tijdschrift TAVL'. The header includes the logo and a search bar with the text 'Inloggen'. Below the header, there are two article teasers. The first one is titled 'Sterk leesonderwijs maak je samen: leesbeleid in de praktijk' by Iris Vansteelandt and Jona Hebbrecht. The second one is titled 'Rijk taalonderwijs is meer dan tips & tricks' by Anneke Smits and Erna van Koeven. On the left side of the page, there is a vertical navigation menu with the text 'k Taal |', 'iniseert t najaar. Op er en e online', and ': op de'.

Uitgedrukt

Leesbeleid:

LEERLINGEN AAN ZET!

Als school een krachtig leesbeleid en een motiverende leeromgeving wilt bouwen... het is een stevige uitdaging, waar veel bij komt kijken: van een ruim boekenaanbod tot leuke leesplekken, van een sterke leesdidactiek tot goede monitoring. Maar vergeet zeker ook de leerlingen niet, want die verdienen een minstens even actieve rol bij alles wat je rond lezen opzet. Leesbeleid maak je immers samen: niet alleen met je team, maar zeker ook met je leerlingen.

Jona Hebbrecht en Iris Vansteelandt

Over de auteur

JONA HEBBRECHT
is onderzoeker en leeringspecialist aan Hogeschool Ghent.

IRIS VANSTEEELANDT
is onderzoeker en leeringspecialist aan de Hogeschool van Leuven en de Universiteit van Leuven.

HOE CREËER JE SAMEN MET JE LEERLINGEN EEN KRACHTIGE EN MOTIVERENDE LEESOMGEVING?

Om je leerlingen te motiveren tot lezen is een krachtige leeromgeving een essentieel onderdeel van je leesbeleid. Maak samen met je leerlingen in de klas en op school een plek waar lezen meteen zichtbaar is. Creëer aantrekkelijke en uitnodigende leesplekken en zorg daarbij voor een breed en rijk leesaanbod van fictie én non-fictie. Laat je leerlingen mee bepalen waar ze graag willen lezen op school en hoe die leesplekken vorm kunnen krijgen: een leesclub op de speelplaats, een boekenbus, leeslessens in de gangen, een leesplek in de refter, noem maar op.

Zet samen met je leerlingen boeken, verhalen en gedichten voorop in de kijker: promoot een brede variatie aan teksten via bijvoorbeeld een leesmuur, boekendings of foto's van leesende leerlingen en leerkrachten. Op die manier zorg je ervoor dat iedereen op en rond de school meteen ziet dat jouw school lezen afdent.

Voorbeelden uit de praktijk

1. Leerlingen tellen plannen, maken leesmaquettes en geven input om de leeromgeving op school mee te bepalen. Dat leidt bijvoorbeeld tot ideeën voor een leesclubje, een leesdoornhut, een leesveldje, een leeszaaiel of een leeskar op de speelplaats. Na een officiële stemronde, vaaan aan de leerlingen van zoveel het kleuter- als het lager onderwijs deelnemen, wordt een winnend ontwerp gekozen. Ook bij de realisatie krijgen de leerlingen een inbreng: leesvlaggetjes maken, zitakken naaien, aangepaste leesverlichting ophangen, een leesfontein maken, een schommel ophangen, of de leerkracht of het boekenwinkeltje op de speelplaats openhouden.
2. Leerlingen denken na over ontspannende leesplekken in de buurt van de school. Zo kiezen ze er bijvoorbeeld voor om te lezen in het park in de buurt, in het woonzorgcentrum of in het dierenziekenhuis.
3. Leerlingen maken een zichtbare en motiverende leesplek van hun klas. Ze denken samen met de leerkracht na waar de boeken, strips en andere leesmaterialen het best kunnen staan, hoe en

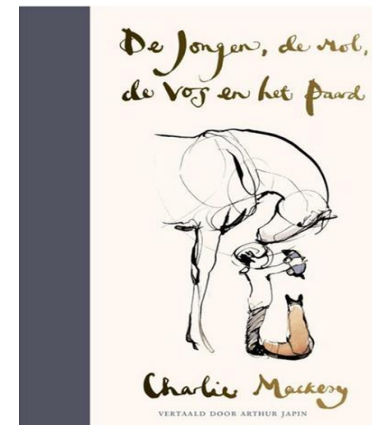
Vragen?

'Ik ben zo klein,' zei
de mol

'Ja,' zei de
jongen,
'maar je
maakt een
groot
verschil.'

(c) Simon Bequoye - PRO Lezen